

УДК 658.5 : 004.01/08

Обіход С.В., к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів та цифрової економіки
Талько А.Р., магістрантка, гр. ЕПМ-22, ФБСО
Державний університет «Житомирська політехніка»

Вплив цифрової трансформації на бізнес-планування

Цифрова трансформація охоплює впровадження цифрових технологій у всі аспекти бізнесу, що радикально змінює способи функціонування підприємств, установ і організацій, а також підтримує процеси надання цінностей споживачам. Цей процес не тільки модернізує інструменти та методи роботи, а й змінює саму природу взаємодії між підприємствами. Цифрова трансформація сприяє підвищенню конкурентоспроможності, оптимізації внутрішніх процесів і покращенню клієнтського досвіду. Зазначаємо, що цифрова трансформація має значний вплив на планування, змінюючи підходи до стратегічного управління, моделі ведення бізнесу, а також підвищуючи гнучкість і швидкість реагування підприємств на зміни ринку.

Бізнес-планування розглядаємо як процес визначення цілей, стратегій та конкретних дій для розвитку бізнесу, а також розробки планів щодо використання ресурсів і досягнення цих цілей. Воно охоплює аналіз ринку, планування фінансів, ресурсів, виробництва та маркетингової стратегії. Бізнес-планування допомагає суб'єктам господарювання оцінити свої можливості, ризики та стратегії, щоб забезпечити ефективний і стійкий розвиток, а також досягнення довгострокових і короткострокових цілей. Зазвичай процес планування завершується створенням бізнес-плану – документу, який містить опис продукту чи послуги, аналіз конкурентного середовища, маркетингову стратегію, фінансові прогнози, організаційні аспекти та операційний план. Бізнес-план описує основну ціль бізнесу, стратегію її досягнення та плановані кроки для розвитку проекту. Він включає детальну інформацію про продукт чи послугу, цільову аудиторію, ринок, конкурентів, маркетингову стратегію, а також фінансові прогнози, ресурси, необхідні для реалізації, та оцінку можливих ризиків. Основна мета бізнес-плану – слугувати керівництвом для підприємця чи команди, показувати інвесторам і партнерам перспективи бізнесу або проекту, обґрунтовувати потребу у фінансуванні та допомагати у залученні ресурсів для успішного старту або розвитку проекту.

Цифрова трансформація бізнес-планування передбачає інтеграцію цифрових технологій у всі аспекти процесу планування, що дозволяє суб'єктам господарювання підвищувати точність, гнучкість та швидкість ухвалення рішень. Цифровізація перетворює традиційні підходи до планування, спрощуючи аналіз даних, прогнозування та оптимізацію ресурсів. Завдяки автоматизації рутинних операцій, наприклад, збору й обробки даних, значно скорочується час на підготовку та аналіз інформації. Це дозволяє командам сфокусуватися на стратегічних завданнях. Використання технологій аналізу великих даних дозволяє компаніям отримувати глибокий аналіз поведінки клієнтів, трендів ринку та внутрішніх бізнес-процесів. Інструменти для прогнозування на базі штучного інтелекту допомагають створювати точніші прогнози та планувати різні сценарії розвитку. Цифрові інструменти дають змогу швидко оновлювати плани відповідно до змін на ринку або в організації, адаптуючись до нових умов та вимог, тобто гнучке планування дозволяє швидше реагувати на нові можливості та загрози. Цифрові платформи для спільної роботи, такі як Google Workspace, Microsoft Teams, Trello, полегшують комунікацію та інтеграцію між членами команд. Це особливо важливо в умовах дистанційної роботи і дозволяє відслідковувати зміни та приймати рішення в режимі реального часу. Окрім того інтегровані системи планування ресурсів (ERP) дають можливість об'єднати планування ресурсів на різних рівнях – від фінансів до управління запасами та виробництва. Це дозволяє бачити всю картину діяльності суб'єкта господарювання та приймати обґрунтовані рішення. Цифрові технології дозволяють проводити моделювання бізнес-процесів і симуляцію різних сценаріїв. Це знижує ризик прийняття неправильних рішень і допомагає зрозуміти, як зміни різних факторів вплинуть на інші елементи системи. Платформи для візуалізації даних, такі як Tableau, Power BI, допомагають перетворювати складні набори даних на зрозумілі діаграми й графіки. Це спрощує аналіз інформації та презентацію ключових показників для керівництва. Використання цифрових панелей контролю (Dashboards) забезпечує миттєвий доступ до ключових показників ефективності (KPI), що дозволяє контролювати виконання плану, відстежувати прогрес та своєчасно виявляти проблеми, які можуть потребувати корективів. Важливими є інструменти для аналізу ризиків і захисту даних, які дозволяють враховувати й оцінювати потенційні загрози в процесі планування. Важливою частиною цифрової трансформації стає кібербезпека, оскільки захист даних – це критичний елемент для успішної реалізації стратегічних планів.

Таким чином, до основних цифрових інструментів, які використовуються в бізнес-плануванні, можна віднести наступні:

1. Програмне забезпечення для фінансового аналізу, планування та прогнозування (платформи для управління бухгалтерською звітністю, які допомагають складати фінансові прогнози, планувати бюджети та стежити за витратами; програми для створення бізнес-планів із готовими шаблонами фінансових

моделей, що дозволяють моделювати різні сценарії розвитку).

2. Платформи для візуалізації даних, які використовуються для аналізу ринку, виявлення трендів, оцінки ризиків та визначення ключових показників ефективності (KPI).

3. Інструменти (Google Analytics, Mixpanel), які допомагають отримувати дані про поведінку клієнтів, що є важливими для стратегічного та маркетингового планування, та CRM-системи – системи управління взаємовідносинами з клієнтами, клієнтськими даними, які допомагають планувати продажі, маркетингові активності та стратегії взаємодії з клієнтами, покращуючи розуміння цільової аудиторії.

4. Платформи для організації командної роботи та управління проектами (назрзок Asana, Trello, Jira), які дозволяють розподіляти завдання, контролювати виконання планів і дотримання термінів, та інструменти для спільної роботи над документами, проведення відеозустрічей, які забезпечують зручну комунікацію між членами команди.

5. Хмарні сервіси для зберігання й організації документів (наприклад, Google Drive, Dropbox, OneDrive), що полегшують доступ до інформації та роботу з бізнес-планами з будь-якого пристрою.

6. Інструменти для створення презентацій та документів (до прикладу, Canva, Microsoft PowerPoint, Prezi), текстові редактори для написання та редагування бізнес-планів з можливістю спільної роботи.

7. Інструменти для моделювання і візуалізації бізнес-процесів (зокрема, Lucidchart, Bizagi, Visio), що допомагають визначити оптимальні шляхи реалізації плану, оцінити ресурси та час, необхідні для виконання завдань.

8. Платформи для аналізу й оцінки ризиків, які дозволяють визначити можливі загрози, що можуть вплинути на реалізацію бізнес-плану, підготувати стратегії для їхнього усунення.

Отже, цифрова трансформація процесу планування забезпечує адаптивність та ефективність у мінливому бізнес-середовищі, дозволяє суб'єктам господарювання не лише оптимізувати ресурси, але й створювати більш обґрунтовані, гнучкі стратегії для досягнення конкурентних переваг. Цифрові інструменти значно спрощують і підвищують ефективність бізнес-планування, надаючи можливості для збору, аналізу й організації даних, спільної роботи та управління ресурсами. Ці цифрові інструменти допомагають автоматизувати та оптимізувати бізнес-планування, скорочують час на аналіз, підготовку документації та прийняття рішень, що підвищує гнучкість і адаптивність суб'єкта господарювання в умовах динамічного ринку.

Список використаних джерел:

1. Артёмова Т.І. Цифрові платформи в економіці: нові можливості і загрози розвитку. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей. 2019. С. 84–91. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/421ba28e-f94c-4508-9609-7e4f1a9e2c45/content>

2. Воржакова Ю.П., Хлебінська О.І. Сутність цифрової трансформації з різних позицій підприємців та науковців. Економіка та держава. 2021. № 9. С. 107–111.

3. Гнатишин Л.Б., Трушкіна Н.В. Цифрова трансформація системи управління логістичною діяльністю аграрних підприємств. Бізнес Інформ. 2021. № 12. С. 98–107.

4. Гурочкіна В. Цифрова трансформація бізнес-моделі промислових підприємств. Подільський науковий вісник. 2020. № 1 (13). URL: http://www.pnv.in.ua/images/Magazine/1_2020.pdf#page=28

5. Жосан Г.В., Кириченко Н.В. Управління цифровізацією бізнес-процесів діяльності підприємства. Economic Synergy. 2022. № 4. С. 82–91.

6. Зінюк М. Оцінка ефективності цифрової трансформації бізнесу. Економіка та суспільство. 2021. № 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/601/57>

7. Зінюк М., Деєва Н., Богатирьова К., Мельниченко С., Файвіщенко Д., Шевчун М. Цифрова трансформація корпоративного управління. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. № 5(46). С. 300–310.

8. Костирко Л.А., Мартинов А.А., Розмислова М.О. Цифрова трансформація бізнесу як елемент антикризового управління. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 5. С. 62–65.

9. Митрохін Л.Д., Ігнатюк В.В. Теоретичні підходи до цифрової трансформації у менеджменті. Економіка. Фінанси. Право. 2023. № 5. С. 86–88.

10. Чмерук Г.Г. Цифрова трансформація як нова форма трансформації фінансових відносин суб'єктів господарювання. Вісник Одеського національного університету. 2019. Т. 24. № 4. С. 164–169.

11. Цифрова економіка: підручник / Олешко Т.І., Касьянова Н.В., Смерічевський С.Ф. та ін. Київ : НАУ, 2022. 200 с.

12. Новікова Н., Дьяченко О., Гончаренко О. Цифрові платформи як драйвер розвитку економіки. Scientia fructuosa. 2023. № 4. С. 47-66.